

عوامل مؤثر بر توانمندی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن^۱

مریم طهماسبی^۲

غلامرضا پزشکی راد^۳

حسین شعبانعلی فمی^۴

چکیده

هدف کلی تحقیق حاضر بررسی عوامل مؤثر بر شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان کارشناسی رشته‌های ده‌گانه کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ است (N=۱۳۳۹). از این میان تعداد ۲۹۷ نفر با استفاده از جدول کرجسی و مورگان به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی تناسبی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند که در نهایت ۲۷۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت (N=۲۷۶). ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه

۱. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مهندسی کشاورزی، گرایش ترویج و آموزش کشاورزی از دانشگاه تربیت مدرس است.

۲. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس
marytahmasebi@gmail.com

۳. دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس
pezeshki.gh@modares.ac.ir

۴. دانشیار گروه مدیریت و اقتصاد کشاورزی دانشگاه تهران
hfami2001@yahoo.com

بود که روایی آن با کسب نظرات گروهی از متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی بررسی شد و اصلاحات لازم صورت گرفت. ضریب پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.94$) به دست آمد. یافته‌های تحقیق نشان داد که شایستگی ۶۴/۹ درصد از دانشجویان در حد متوسط و ۳۱/۹ درصد آنها در سطح کم بوده است. بر این اساس نیاز آموزشی احساس شده و باید آموزش‌های مورد نیاز دانشجویان جهت ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن مورد توجه قرار گیرد. تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام نشان داد که ۴۲/۶ درصد از تغییرات متغیر شایستگی توسط متغیرهای «میزان مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی، میزان اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان، پایه تحصیلی، علاقه و جنسیت» تبیین می‌شود. کلیدواژگان: جهانی شدن، مسائل بین‌المللی، دانشجویان کارشناسی کشاورزی، شایستگی، بازار کار

مقدمه

جهانی شدن مفهومی است که از اوایل دهه ۱۹۸۰ به بعد متداول شد، در دهه ۱۹۹۰ ظهور و بروز عینی تری یافت و امروزه به یک فرایند فراگیر تبدیل شده که همه عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشورهای جهان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (قریب، ۱۳۸۰). جهانی شدن، مجموعه‌ای از دگرگونی‌هاست که نه تنها عرصه‌های سیاست و اقتصاد بلکه علم، فرهنگ، و شیوه زندگی را نیز دگرگون می‌سازد؛ زنجیره‌ای از دگرگونی‌ها که عرصه‌های گوناگون فرهنگ، سیاست و اقتصاد کشورهای جهان را دربر گرفته و روابط متنوع و متقابلی میان واحدهای مستقل ملی برقرار ساخته است. از جمله زمینه‌هایی که بسیار تحت تأثیر جهانی شدن قرار دارد، نظام‌های آموزشی، کارآموزی و مهارت‌سازی در سطح جهانی، ملی و محلی است (مهرعلی‌زاده، ۱۳۸۶).

جهانی شدن فرایند رشد سرمایه، فناوری، و اطلاعات در بستر مرزهای ملی و بین‌المللی است؛ جریانی که با پیامدهای مستقیم خود موجب شده تا کشورها و سازمان‌ها بجز رقابت در بازار جهانی راه‌گزین دیگری نداشته باشند (Knight & de Wit, 1997)؛ پدیده‌ای که با

کم‌رنگ کردن مرزهای اقتصادی موجب وابستگی اقتصادی متقابل کشورهای جهان شده است (رمضان‌پور، ۱۳۸۳). پدیده جهانی شدن و تغییرات اقتصادی موجب دگرگونی در مهارت‌های مورد نیاز بازار کار شده و این امر نیاز به مهارت‌ها، توانایی‌ها و قابلیت‌های جدید را افزایش می‌دهد (عزیزی، ۱۳۸۳). جهانی شدن خواه ناخواه بر توقعات جامعه از نیروی انسانی تحصیل کرده تأثیر گذاشته است. حرکت پویای هر جامعه در مقابل جهانی شدن، منوط به رشد منابع انسانی دارای مهارت و تخصص در حیطه‌های خاص، انعطاف‌پذیر در مقابل تحولات، قادر به یادگیری مستقل و مداوم، آگاه از ویژگی‌ها و مسائل فرهنگی، اجتماعی، زیست‌محیطی و ارزش‌های اخلاقی و معنوی، دارای روحیه مدنی مشارکت‌جویانه و فعال، و در نهایت قادر به تفکر انتقادی، حل مسئله و مهارت‌های ارتباطی است (Carnoy, 1999). هالاک^۱ (۱۹۹۸) مدیر مؤسسه بین‌المللی برنامه‌ریزی آموزشی معتقد است به واسطه پدیده جهانی شدن و تغییر در بازار کار، نظام آموزشی کشورها با مشکل ویژه‌ای مواجه هستند. از جمله اینکه مسؤالیته‌ها در حال تغییر و گسترش‌اند، مدیریت عمومی جای خود را به شبکه‌ای از مدیران داده است، اطلاعات از مجاری غیررسمی متعددی جریان پیدا می‌کند، زمانی فرا رسیده که ابتکار عمل و خلاقیت بسیار مهم‌تر از اطلاعات است و به واسطه گستره بازارها در فراسوی مرزها، راهبردها نیز پیچیده شده‌اند. با وجود چنین تحولاتی در جهان، نظام آموزشی باید افراد را برای وظایفی تربیت کند که در اصل برای آن تربیت نشده‌اند، یعنی باید مهارت‌های ثانویه کسب کنند تا بتوانند وارد بازار کار شوند.

در کشورهای در حال توسعه، بخش کشاورزی به دلیل قرار داشتن در مرحله گذار از سنتی به تجاری و همچنین به دلیل ظرفیت بالایی که در تأمین مواد غذایی مردم و تهیه مواد اولیه برخی از صنایع دارد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و می‌تواند در شرایط جهانی شدن و آزادی تجارت جهانی مؤثرترین بخش اقتصادی کشور باشد (نصیری، ۱۳۸۲). اقتصاد ایران نیز به عنوان یکی از کشورهای در حال توسعه از این قاعده مستثنی نیست. این بخش یکی از تواناترین بخش‌های اقتصادی کشور و تأمین‌کننده بیش از ۲۰

1. Halak

درصد تولید ناخالص داخلی، ۲۰ درصد اشتغال، بیش از ۸۰ درصد نیازهای غذایی و بیش از ۲۵ درصد صادرات غیرنفتی است (امیر تیموری و خلیلیان، ۱۳۸۶). در سال‌های اخیر کشاورزی ایران با چالش‌هایی نظیر آزادسازی تجاری و در نتیجه دگرگونی در بازار، کاهش قیمت کالاهای کشاورزی در مقایسه با تورم، سیاست‌های خصوصی‌سازی، افزایش رقابت در بازارهای جهانی و جهانی‌شدن مواجه بوده است. از طرف دیگر سازمان‌های مرتبط بین‌المللی نظیر فائو، سازمان تجارت جهانی، و بانک جهانی، کشاورزی رقابتی را تنها راه حل درازمدت توسعه کشاورزی می‌دانند (حسینی و اسکندری، ۱۳۸۵).

رشد و توسعه پایدار هر کشور، نیازمند بهره‌برداری بهینه از منابع و عوامل تولیدی است. به دیگر سخن همه عوامل و منابع تولیدی باید به صورت کارا و بهینه مورد استفاده قرار گیرند. در این میان، به علت ضرورت مدیریت سایر منابع در دستیابی به رشد و توسعه پایدار اقتصادی، عامل نیروی انسانی از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و به عنوان بازیگر اصلی در پیشرفت تجارت، عامل اصلی موفقیت در رقابت جهانی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر بقا، پایداری، و پیشرفت سیستم‌های اجتماعی به نیروی انسانی بستگی دارد. اما این عامل زمانی می‌تواند نقش کلیدی و استراتژیک خود را به خوبی ایفا کند که از انگیزه، استعداد و توانمندی لازم برخوردار باشد (طالبی، ۱۳۸۵). روند رو به رشد جهانی‌شدن و ضرورت زندگی و کار در یک جامعه جهانی، دانش و بینش بین‌المللی را می‌طلبد و در این بین، فارغ‌التحصیلان کشاورزی نیز باید به سواد جهانی و مهارت‌های لازم جهت حضور اثربخش در این فرایند مجهز باشند (Bruening & Shao, 2004; Friedel, Irani & Place, 2005).

مطالعات متعددی در خصوص سنجش دانش و بینش بین‌المللی دانشجویان و دانش‌آموزان انجام شده که نتایج برخی حاکی از دانش و آگاهی پایین دانشجویان است (Wingenbach, Boyd, Linder, Arispe & Haba, 2003; Radhakrishna & Dominguez, 1999) و برخی دیگر گویای دانش و آگاهی در حد متوسط آنها. (Harder & Bruening, 2008; Irani, Place & Friedel, 2005; Mamontova & Bruening,

(2005). مطالعات بسیاری نیز نشان می‌دهد که میزان اهمیت موضوعات کشاورزی بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان به‌طورکلی بالاست (Irani, Harder & Bruening, 2008; Mamontova & Bruening, 2005; Place & Friedel, 2005).

نتایج برخی مطالعات (Carey & Bruening, 2002; Tritz & Martin, 1997; Younes & Asay, 2003; Zhia & Scheer, 2002) نشان می‌دهد که مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی مهم‌ترین عامل در افزایش دانش و آگاهی بین‌المللی دانشجویان است. یافته‌های این مطالعات بیان می‌کنند که مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی مانند دوره‌های آموزشی درباره مسائل کشاورزی بین‌المللی، سفرهای علمی بین فرهنگی، تبادل دانشجویی، یادگیری زبان‌های خارجی، و غیره نقش مهمی در افزایش آگاهی‌های بین فرهنگی، افزایش مهارت‌های ارتباطی، افزایش مهارت عملکرد به عنوان یک شهروند جهانی، افزایش مهارت حل مسئله و آماده کردن دانشجویان کشاورزی برای حضور اثربخش در جامعه چندفرهنگی و ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن دارد.

پیشینه تحقیق نشان می‌دهد رشد روزافزون جهانی شدن در سایه پیشرفت فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و حمل‌ونقل منجر به نابودی محدودیت‌های جغرافیایی و در نتیجه کاهش فاصله‌های زمانی و مکانی شده است. از طرفی کم‌رنگ شدن مرزهای اقتصادی موجب وابستگی اقتصادی متقابل کشورهای جهان و فراهم نمودن امکان حضور در بازارهای جهانی شده که این امر مستلزم عضویت در سازمان تجارت جهانی و آزادسازی تجاری است؛ لذا جمهوری اسلامی ایران نیز در تاریخ ۱۹ ژوئیه ۱۹۹۶ (۲۸ تیر ۱۳۷۵) درخواست عضویت خود را به دبیرخانه این سازمان ارائه نمود اما به علت مخالفت امریکا مورد موافقت قرار نمی‌گرفت تا اینکه پس از ۹ سال در نشست شورای عمومی در ۲۶ مه ۲۰۰۵ (۵ خرداد ۱۳۸۴) برخلاف نشست‌های پیشین بدون ابراز مخالفت امریکا، درخواست ایران با اجماع اعضا مورد پذیرش قرار گرفت و بدین ترتیب ایران با کسب عضویت ناظر این سازمان، روند عضویت کامل (الحاق) این سازمان را آغاز کرد (بیدآباد و طبری، ۱۳۸۴)؛ بنابراین با توجه به جایگاه ایران در سازمان تجارت جهانی و ضرورت تبدیل از عضو ناظر به عضو کامل هم‌اکنون بخش کشاورزی کشور نیازمند نیروی انسانی توانمند جهت ورود به بازار جهانی است؛ نیروی انسانی

که قابلیت رقابت در عرصه جهانی را داشته باشد و موجب ارتقای جایگاه کشور در سازمان تجارت جهانی شود. بر این اساس، دانشجویان برای زندگی و کار در عصر کنونی باید به عنوان یک شهروند جهانی تربیت شوند و توانایی رقابت در عرصه جهانی را کسب کنند؛ لذا نیازمند دانش و آگاهی از موضوعات و مسائل بین‌المللی هستند. این در حالی است که دانشجویان نیز به‌خوبی به اهمیت این موضوع واقفند و از نظر سطح علاقه به مسائل بین‌المللی نیز در سطوح بالایی هستند اما متأسفانه از نظر دانش و آگاهی از مسائل، در سطوح پایین یا میانی قرار دارند که این امر نتیجه عدم مشارکت و یا مشارکت پایین در فعالیتهای بین‌المللی است. تحقیق حاضر با هدف کلی بررسی عوامل مؤثر بر شایستگی (سه حیطة دانش، نگرش و مهارت) دانشجویان کشاورزی، جهت ورود به بازار جهانی می‌تواند به عنوان یک راهنما مورد استفاده برنامه‌ریزان قرار گیرد.

اهداف تحقیق

هدف اصلی تحقیق حاضر تعیین شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار در عصر جهانی‌شدن و بررسی عوامل مؤثر بر آن (تعیین مدل پیش‌بینی‌کننده میزان شایستگی) است و اهداف فرعی آن عبارتند از:

- ❖ بررسی ویژگی‌های فردی و تحصیلی دانشجویان؛
- ❖ تعیین میزان علاقه دانشجویان به مسائل بین‌المللی؛
- ❖ تعیین میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای بین‌المللی؛
- ❖ تعیین میزان اهمیت موضوعات و مسائل کشاورزی جهانی از دیدگاه دانشجویان؛
- ❖ تعیین میزان دانش و آگاهی دانشجویان درباره موضوعات و مسائل کشاورزی جهانی؛
- ❖ تعیین نگرش دانشجویان نسبت به جهانی‌شدن، تعاملات بین‌المللی و موضوعات و مسائل کشاورزی جهانی؛
- ❖ تعیین میزان تسلط دانشجویان در مهارتهای مورد نیاز برای حضور اثربخش در فرایند جهانی‌شدن؛

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر از لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر نحوه بررسی رابطه متغیرها، از نوع توصیفی - همبستگی محسوب می‌شود زیرا از یک سو به توصیف آماره‌ها می‌پردازد و از سوی دیگر، میزان و نوع رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته را تعیین می‌کند. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانشجویان کارشناسی رشته‌های ده‌گانه کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ است که با استناد به آمار اداره آموزش پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، ۱۳۳۹ نفر بوده‌اند ($N=1339$). با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) حجم نمونه ۲۹۷ نفر تعیین شد که در نهایت ۲۷۶ (۹۳ درصد) پرسشنامه جمع‌آوری و مورد ارزیابی قرار گرفت ($N = 276$). در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای تناسبی استفاده شده است. بدین ترتیب که با احتساب دانشکده‌های پنج‌گانه کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران به عنوان طبقات آماری، حجم نمونه نسبت به بزرگی هر طبقه، برآورد و اقدام به جمع‌آوری اطلاعات گردید (جدول ۱). ابزار سنجش تحقیق حاضر، پرسشنامه بوده که برای طراحی آن از مطالعات و فعالیت‌های تحقیقاتی (Wingenbach, Boyd, Linder, 2003, Arispe & Haba, 2003, Mamontova & Bruening, 2005) و (Harder & Bruening, 2008) استفاده شده است. پرسشنامه مذکور از ۳ بخش کلی تشکیل شده است. بخش اول به سنجش میزان دانش، نگرش و مهارت دانشجویان اختصاص داشت. در قسمت سنجش دانش جهت تعیین نیازهای آموزشی، ستونی تحت عنوان اهمیت موضوعات در نظر گرفته شد که منظور از اهمیت موضوعات، همان میزان دانش مطلوب تعریف شده بود. در بخش دوم سؤالاتی در خصوص میزان علاقه به فعالیت‌های بین‌المللی و سابقه انجام فعالیت‌های مذکور آمده و در نهایت در بخش سوم سؤالاتی درباره ویژگی‌های فردی و تحصیلی دانشجویان در نظر گرفته شد. روایی ابزار تحقیق با استفاده از نظرات اساتید گروه ترویج و آموزش کشاورزی و برنامه‌ریزی آموزشی مورد ارزیابی و تصحیح قرار گرفت. جهت تعیین پایایی ابزار تحقیق، آزمون مقدماتی انجام شد.

در این آزمون پرسشنامه مذکور بین ۲۵ دانشجوی کارشناسی کشاورزی خارج از نمونه آماری توزیع شد. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و تحلیل رایانه‌ای داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶، ضریب آلفای کرونباخ، برای تمام متغیرها با مقیاس رتبه‌ای برابر ۰/۹۴ به دست آمد.

جدول شماره ۱. وضعیت پرسشنامه‌های تکمیل شده به تفکیک دانشکده (واحد: نفر)

نام دانشکده	حجم جامعه	حجم نمونه	پرسشنامه‌های تکمیل شده
مهندسی آب و خاک	۲۵۳	۵۷	۵۶
اقتصاد و توسعه کشاورزی	۲۰۹	۴۷	۴۴
علوم باغبانی و گیاه پزشکی	۳۰۸	۷۰	۶۹
علوم زراعی و دامی	۲۶۰	۵۸	۵۴
مهندسی بیوسیستم	۲۹۹	۶۵	۵۳
جمع	۱۳۳۹	۲۹۷	۲۷۶

نتایج

ویژگی‌های فردی و تحصیلی

الف - ویژگی‌های فردی

میانگین و انحراف معیار سن پاسخگویان (۲۱ = میانگین و ۱/۵ = انحراف معیار) نشان می‌دهد که توزیع سنی جمعیت مورد مطالعه تقریباً به طور یکنواخت و در گروه سنی ۱۸ تا ۲۷ است. حدود ۶۰ درصد افراد مورد مطالعه زن و ۴۰ درصد مرد بودند. از نظر وضعیت شغلی تنها ۱۱/۶ درصد پاسخگویان، شاغل و اکثریت آنها (۸۸/۴) غیرشاغل بودند. از نظر وضعیت تأهل نیز در حدود ۹۰ درصد نمونه مورد مطالعه مجرد بودند. بیشتر آنها (۶۳ درصد) ساکن کلان شهر بوده و تنها حدود ۷ درصد در روستا زندگی می‌کردند. ۲۱ درصد افراد سفر خارج از کشور داشته‌اند و حدود ۲۰ درصد از افراد نیز با زبان‌های دیگری غیر از فارسی و انگلیسی آشنا بودند. همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد که میانگین و انحراف معیار درآمد ماهیانه

عوامل مؤثر بر توانمندی دانشجویان... / ۱۵۹

خانواده دانشجویان مورد مطالعه به ترتیب عبارتند از ۷۱۸/۵۲ و ۴۴۱/۱۸ هزار تومان، کمینه درآمد ۱۵۰ هزار تومان و بیشینه ۳ میلیون تومان است. در مورد سابقه استفاده از پست الکترونیکی نیز میانگین و انحراف معیار به ترتیب عبارتند از ۳/۵۶ و ۳/۱۶، بیشترین فراوانی مربوط به طیف دارای ۱ تا ۵ سال سابقه است و تقریباً ۲۵ درصد پاسخگویان از پست الکترونیکی هرگز استفاده نکرده‌اند (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲. ویژگی‌های فردی دانشجویان (واحد: نفر)

متغیر	گروه‌های تغییر	فراوانی	درصد	متغیر	گروه‌های تغییر	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۱۶۰	۵۸	محل زندگی	کلان‌شهر	۱۷۴	۶۳
	مرد	۱۱۶	۴۲		شهر کوچک	۸۱	۲۹/۳
	جمع	۲۷۶	۱۰۰		روستا	۱۹	۶/۹
وضعیت تأهل	متاهل	۲۸	۱۰/۱	جمع	۲۷۴	۹۹/۳	
	جمع	۲۷۶	۱۰۰	۱۵۰-۳۰۰	۲۴	۸/۷	
وضعیت اشتغال	شاغل	۳۲	۱۱/۶	درآمد ماهیانه خانوار (تومان)	۳۰۱-۵۰۰	۴۸	۱۷/۴
	غیر شاغل	۲۴۶	۸۸/۴		۵۰۱-۷۰۰	۴۷	۱۷/۰
	جمع	۲۷۶	۱۰۰		۷۰۱-۹۹۹	۳۰	۱۰/۹
	آری	۵۸	۲۱		۱۰۰۰-۳۰۰۰	۳۴	۱۲/۳
سفر به خارج از کشور	خیر	۲۱۸	۷۹	جمع	۱۸۳	۶۶/۳	
	جمع	۲۷۶	۱۰۰	۰	۷۰	۲۵/۴	
	آری	۵۴	۱۹/۶	۱-۵ سال	۱۳۹	۵۰/۴	
آشنایی با زبانی غیر از فارسی و انگلیسی	خیر	۲۲۲	۸۰/۴	سابقه استفاده از پست الکترونیکی	۶-۱۰ سال	۵۸	۲۱/۰
	جمع	۲۷۶	۱۰۰		۱۱-۱۵ سال	۵	۱/۸
	جمع	۲۷۶	۱۰۰		جمع	۲۷۲	۹۸/۶

ب- ویژگی‌های تحصیلی

همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد جامعه مورد مطالعه از لحاظ ویژگی‌های تحصیلی تقریباً به طور مساوی در گروه‌های تغییر قرار گرفته‌اند.

جدول ۳- ویژگی‌های تحصیلی دانشجویان (واحد: نفر)

متغیر	گروه‌های تغییر	فراوانی	درصد
رشته تحصیلی	آبیاری و آبادانی	۲۶	۹/۴
	اقتصاد کشاورزی	۱۷	۶/۲
	باغبانی	۴۵	۱۶/۳
	ترویج و آموزش کشاورزی	۲۷	۹/۸
	زراعت و اصلاح نباتات	۲۷	۹/۸
	خاک‌شناسی	۳۰	۱۰/۹
	گیاه‌پزشکی	۲۴	۸/۷
	علوم دامی	۲۷	۹/۸
	علوم و صنایع غذایی	۲۴	۸/۷
	ماشین‌های کشاورزی	۲۹	۱۰/۵
	جمع	۲۷۶	۱۰۰
پایه تحصیلی	سال اول	۶۲	۲۲/۵
	سال دوم	۷۴	۲۶/۸
	سال سوم	۷۱	۲۵/۷
	سال چهارم	۶۹	۲۵
	جمع	۲۷۶	۱۰۰

تعیین میزان علاقه دانشجویان کشاورزی به فعالیت‌های بین‌المللی و سابقه مشارکت آنها

در فعالیت‌های مذکور

در تحقیق حاضر به منظور سنجش میزان علاقه دانشجویان کشاورزی به فعالیت‌های بین‌المللی و سابقه مشارکت آنها در فعالیت‌های مذکور ۱۳ گویه به طور مشترک در نظر گرفته شد و از دانشجویان خواسته شد تا میزان علاقه و سابقه مشارکت‌شان در هر مورد را در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت از خیلی کم تا خیلی زیاد مشخص کنند. سپس با حاصل جمع پاسخ‌های داده شده به گویه‌ها، میزان علاقه و سابقه مشارکت آنها، در مقیاس فاصله‌ای به دست آمد و در طیف ۶۵-۱۳ قرار گرفت. آنگاه میزان علاقه و سابقه مشارکت در ۵ دسته طبقه‌بندی شد که نتایج آن به شرح زیر است (جدول ۴).

جدول ۴- میزان علاقه دانشجویان کشاورزی به فعالیتهای بین‌المللی و مشارکت آنها در فعالیتهای مذکور

درصد	فراوانی	میزان مشارکت	دسته‌بندی نمرات	میزان علاقه	فراوانی	درصد
۴۴/۲	۱۲۲	خیلی کم	۱۳-۲۲	خیلی کم	۴	۱/۴
۳۰/۸	۸۵	کم	۲۳-۳۳	کم	۱۹	۶/۹
۱۹/۹	۵۵	متوسط	۳۴-۴۴	متوسط	۶۶	۲۳/۹
۲/۹	۸	زیاد	۴۵-۵۵	زیاد	۱۱۷	۴۲/۴
۲/۲	۶	خیلی زیاد	۵۶-۶۵	خیلی زیاد	۷۰	۲۵/۴
۱۰۰	۲۷۶	جمع		جمع	۲۷۶	۱۰۰

اولویت‌بندی میزان علاقه دانشجویان کشاورزی به فعالیتهای بین‌المللی و سابقه مشارکت آنها در فعالیتهای مذکور

نتایج به‌دست‌آمده از تحقیق در رابطه با اولویت‌بندی میزان علاقه دانشجویان به مسائل و فعالیتهای بین‌المللی و سابقه مشارکت آنها در فعالیتهای مذکور (جدول شماره ۵) نشان می‌دهد «سفر به سایر کشورها» با میانگین (۴/۳۵) مطلوب‌ترین فعالیت بوده و پس از آن، «رفتن به رستوران‌های بین‌المللی» و «شرکت در نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های بین‌المللی» در اولویتهای دوم و سوم قرار دارند. در مورد سابقه مشارکت نیز نتایج بیانگر آن است که بیشترین سابقه مشارکت مربوط به «تماشای فیلم‌هایی درباره مسائل بین‌المللی و توجه به اخبار بین‌المللی از رادیو و تلویزیون» با میانگین ۲/۲۹ بوده و پس از آن گویه‌های «مطالعه مجله‌ها و کتاب‌هایی در رابطه با فرهنگ سایر کشورها» و «شرکت در نمایشگاه‌ها و جشنواره‌های بین‌المللی» در رتبه‌های بعد قرار دارند و کمترین سابقه فعالیت، مربوط به «سفر به سایر کشورها» و «گذراندن دوره‌های آموزشی درباره مسائل بین‌المللی و کشاورزی سایر کشورها» است.

جدول شماره ۵. اولویت بندی میزان علاقه دانشجویان کشاورزی به فعالیت های بین المللی و سابقه مشارکت آنها در فعالیت های مذکور

سابقه مشارکت			فعالیت های بین المللی	میزان علاقه		
رتبه	انحراف معیار	میانگین*		رتبه	انحراف معیار	میانگین*
۱۳	۱/۰۲	۰/۴۶	سفر به سایر کشورها	۴/۳۵	۱/۰۲	۱
۱۱	۱/۳۱	۱/۳۷	رفتن به رستوران های بین المللی	۴/۰۵	۱/۰۹	۲
۳	۱/۲۷	۲/۲۰	شرکت در نمایشگاه ها و جشنواره های بین المللی	۴/۰۳	۱/۱۵	۳
۱۰	۱/۴۰	۱/۵۰	ارتباط با دانشجویان سایر کشورها	۳/۹۵	۱/۱۳	۴
۸	۱/۳۱	۱/۹۰	شرکت در جلسه سخنرانی مهمان از سایر کشورها در کلاس	۳/۹۳	۱/۰۹	۵
۱۲	۱/۳۱	۱/۱۸	گذراندن دوره های آموزشی درباره مسائل بین المللی و کشاورزی سایر کشورها	۳/۸۷	۱/۱۳	۶
۱	۱/۲۸	۲/۶۷	تماشای فیلم هایی درباره مسائل بین المللی و توجه به اخبار بین المللی از رادیو و تلویزیون	۳/۷۷	۱/۱۲	۷
۲	۱/۲۳	۲/۲۹	مطالعه مجله و کتاب هایی در رابطه با فرهنگ سایر کشورها	۳/۶۵	۱/۱۴	۸
۴	۱/۲۵	۲/۱۸	مطالعه ژورنال های تخصصی بین المللی	۳/۶۴	۱/۱۲	۹
۹	۱/۰۵	۱/۸۸	مطالعه مجله و کتاب هایی در رابطه با نظام های کشاورزی سایر کشورها	۳/۴۴	۱/۲۳	۱۰
۷	۱/۱۱	۱/۹۲	مطالعه مجله و کتاب هایی در رابطه با سیاست های کشاورزی سایر کشورها	۳/۴۰	۱/۲۹	۱۱
۶	۱/۳۰	۲/۰۵	مطالعه مجله و کتاب هایی در رابطه با اقتصاد سایر کشورها	۳/۳۸	۱/۱۹	۱۲
۵	۱/۱۴	۲/۱۴	مطالعه جغرافیای بین المللی	۳/۱۳	۱/۴۳	۱۳

* = خیلی کم، ۲ = کم، ۳ = تاحدودی، ۴ = زیاد، ۵ = خیلی زیاد

تعیین میزان اهمیت موضوعات و مسائل کشاورزی جهانی از دیدگاه دانشجویان کشاورزی و میزان دانش و آگاهی آنها درباره موضوعات مذکور

به منظور سنجش میزان اهمیت موضوعات و مسائل کشاورزی جهانی از دیدگاه دانشجویان و تعیین میزان دانش و آگاهی آنها درباره موضوعات مذکور، بخشی از پرسشنامه که شامل ۱۶ گویه بود در نظر گرفته شد. پس از تجزیه و تحلیل آماری، نمره دانش در دامنه خیلی کم (۱۶=۱×۱۶) تا خیلی زیاد (۸۰=۵×۱۶) قرار گرفت. همان طور که جدول شماره ۶ نشان می دهد دانش بیش از ۶۰ درصد از دانشجویان در حد کم یا خیلی کم گزارش شده است.

عوامل مؤثر بر توانمندی دانشجویان... / ۱۶۳

جدول شماره ۶. توزیع دانشجویان بر اساس نمره دانش (واحد: نفر)

میزان دانش	فراوانی	درصد
خیلی کم یا کم (۱۶-۴۱)	۱۶۷	۶۰/۵
متوسط (۴۲-۵۵)	۸۶	۳۱/۲
زیاد یا خیلی زیاد (۵۶-۸۰)	۲۳	۸/۳
جمع	۲۷۶	۱۰۰

اولویت‌بندی موضوعات و مسائل کشاورزی بین‌الملل برحسب اهمیت و میزان دانش و آگاهی دانشجویان و تعیین نیازهای آموزشی

همان‌طور که جدول شماره ۷ نشان می‌دهد به‌طور کلی میزان اهمیت موضوعات کشاورزی بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان بالاست (میانگین = $۴/۰۶$). «آگاهی از اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد جهانی» با میانگین $۴/۲۰$ از بالاترین اهمیت برخوردار است و پس از آن، «آگاهی از بازار مصرف محصولات کشاورزی تولید کشور» با میانگین $۴/۱۹$ و «شناسایی کشورهای رقابت‌کننده با ایران در مهم‌ترین محصولات تولیدی کشور» با میانگین $۴/۱۷$ در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

از نظر دانش و آگاهی دانشجویان نسبت به موضوعات مذکور می‌توان گفت میزان آگاهی و دانش درباره موضوعات بین‌المللی در سطح کم است (میانگین = $۲/۳۸$). بیشترین دانش مربوط به «آگاهی از مسائل انسان‌دوستانه بین ایران و سایر کشورها» با میانگین $۲/۸۲$ است و پس از آن «آگاهی از نظام‌های تولید در سایر کشورها» با میانگین $۲/۶۴$ و «آگاهی از اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد جهانی» با میانگین $۲/۶۳$ در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

ستون تعیین نیازهای آموزشی که از تفاوت میانگین نمرات اهمیت موضوعات (دانش مورد نیاز) و میزان دانش موجود درباره آن موضوعات به دست آمده است (Borich, 1980) نشان می‌دهد که «آشنایی با سازمان‌های جهانی مانند سازمان تجارت جهانی، سازمان کشاورزی و غذا، و غیره»، «آگاهی از تأثیرات عضویت در سازمان تجارت جهانی بر بخش کشاورزی»، و «شناسایی کشورهای رقابت‌کننده با ایران در مهم‌ترین محصولات تولیدی کشور» ۳ اولویت اصلی در بخش نیاز آموزشی دانشجویان هستند.

جدول شماره ۷. اولویت بندی موضوعات و مسائل کشاورزی بین المللی
برحسب اهمیت و میزان دانش و آگاهی دانشجویان

تعیین نیاز آموزشی		میزان دانش موجود			میزان اهمیت (دانش مورد نیاز)			موضوعات و مسائل بین المللی
رتبه	X1-X2	رتبه	انحراف معیار	میانگین X2	رتبه	انحراف معیار	میانگین X1	عناوین
۱	۲/۰۴	۱۶	۱/۰۳	۲/۰۳	۹	۱/۰۷	۴/۰۷	آشنایی با سازمان های جهانی (سازمان تجارت جهانی، سازمان کشاورزی و غذا، وغیره)
۲	۱/۹۸	۱۵	۱/۰۰	۲/۰۵	۱۲	۰/۹۷	۴/۰۳	آگاهی از تأثیرات عضویت در سازمان تجارت جهانی بر بخش کشاورزی
۳	۱/۸۵	۱۰	۱/۰۶	۲/۳۲	۳	۱/۰۰	۴/۱۷	شناسایی کشورهای رقابت کننده با ایران در مهم ترین محصولات تولیدی کشور
۴	۱/۸۰	۹	۱/۰۳	۲/۳۴	۵	۰/۹۷	۴/۱۴	آگاهی از وضعیت کنونی ایران در عرصه رقابت های جهانی در بخش کشاورزی
۵	۱/۷۹	۱۲	۱/۱۳	۲/۳۰	۷	۱/۰۲	۴/۰۹	آگاهی در مورد صنایع کشاورزی کشور و ارتباط آن با تجارت جهانی
۶	۱/۷۶۵	۱۱	۱/۰۷	۲/۳۰	۱۰	۱/۰۰	۴/۰۶۵	آگاهی از چگونگی تأثیر کشاورزی جهانی بر قیمت محصولات تولیدی کشور
۷	۱/۷۶	۱۳	۱/۱۴	۲/۱۷	۱۴	۱/۰۱	۳/۹۳	آگاهی از نظام های تولید در سایر کشورها
۸	۱/۷۴	۷	۱/۰۷	۲/۴۳	۴	۰/۹۹	۴/۱۷	شناسایی مهم ترین کشورهای تولید کننده محصولات کشاورزی مصرفی کشور
۹	۱/۶۹	۵	۱/۱۲	۲/۵۰	۲	۰/۹۳	۴/۱۹	آگاهی از بازار مصرف محصولات کشاورزی تولید کشور
۹	۱/۶۹	۸	۱/۰۷	۲/۳۷	۱۱	۰/۹۴	۴/۰۶۱	آگاهی از چگونگی تأثیر وقایع جهانی بر کشاورزی ملی
۱۰	۱/۶۳	۶	۱/۰۸	۲/۴۶	۶	۱/۰۱	۴/۰۹	آگاهی از چگونگی تأثیر سیاست ها بر کشاورزی جهانی
۱۱	۱/۶	۱۴	۱/۰۷	۲/۱۶	۱۶	۱/۰۷	۳/۷۶	آگاهی از فرهنگ سایر کشورها و تأثیری که بر بخش کشاورزی آنها دارد
۱۲	۱/۵۸	۳	۱/۱۱	۲/۶۳	۱	۰/۹۲	۴/۲۰	آگاهی از اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد جهانی
۱۳	۱/۴۶	۴	۱/۱۲	۲/۶۱	۸	۱/۰۱	۴/۰۷	آگاهی از مسائل اقتصادی بین ایران و سایر کشورها
۱۴	۱/۳۷	۲	۱/۱۳	۲/۶۴	۱۳	۱/۰۶	۴/۰۱	آگاهی از مسائل سیاسی بین ایران و سایر کشورها
۱۵	۰/۹۸	۱	۱/۱۱	۲/۸۲	۱۵	۱/۱۲	۳/۸۰	آگاهی از مسائل انسان دوستانه بین ایران و سایر کشورها
	۱/۶۸		۰/۷۶	۲/۳۸		۰/۶۹	۴/۰۶	جمع

* ۱=خیلی کم، ۲=کم، ۳=تاحدودی، ۴=زیاد، ۵=خیلی زیاد

تعیین نگرش دانشجویان درباره جهانی شدن، تعاملات بین المللی و مسائل کشاورزی جهانی
به منظور سنجش نگرش دانشجویان نسبت به جهانی شدن، تعاملات بین المللی و مسائل کشاورزی جهانی از ۲۶ اظهار نظر نگرشی استفاده شد. در این تحقیق نگرش با طیف

پنج گزینه‌ای لیکرت اندازه‌گیری شده و پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با گویه‌ها در دامنه ۱= کاملاً مخالفم تا ۵= کاملاً موافقم بیان کردند. سپس به منظور تعیین نمره نگرش دانشجویان نسبت به مسائل کشاورزی بین‌الملل سعی شد با کمی کردن گزینه‌ها یعنی در نظر گرفتن امتیاز هر پاسخ و جمع امتیاز پاسخ‌های ۲۶ گویه مربوطه، نمره نگرش هر فرد تعیین شود. بدین ترتیب نمره پاسخ‌دهندگان در طیف (۲۶=۱×۲۶) تا (۱۳۰=۵×۲۶) قرار گرفت. در نهایت به منظور تعیین نوع نگرش پاسخگویان و گروه‌بندی آنها در این رابطه از روش داده‌های به‌دست‌آمده به ۴ سطح به شرح زیر تقسیم و در نهایت بر اساس فراوانی و درصد به‌دست‌آمده در هر سطح، متغیر مورد نظر ارزیابی می‌شود (صدیقی و درویش‌نیا، ۱۳۸۱).

A= منفی: $A < \text{Mean} - S. D$

B= نسبتاً منفی: $\text{Mean} - S. D < B \leq \text{Mean}$

C= نسبتاً مثبت: $\text{Mean} < C \leq \text{Mean} + S. D$

D= مثبت: $\text{Mean} + S. D < D$

جدول شماره ۸ نشان می‌دهد که بیش از ۷۰ درصد پاسخگویان دارای نگرشی مثبت و یا نسبتاً مثبت نسبت به جهانی‌شدن، تعاملات بین‌المللی و مسائل کشاورزی جهانی هستند.

جدول شماره ۸. توزیع دانشجویان بر اساس نگرش (واحد: نفر)

نگرش	فراوانی	درصد
A منفی ($A < ۸۵$)	۲۵	۹/۱
B نسبتاً منفی ($۸۵ < B \leq ۹۵/۲$)	۵۳	۱۹/۲
C نسبتاً مثبت ($۹۵/۲ < C \leq ۱۰۵/۴$)	۱۱۵	۴۱/۷
D مثبت ($۱۰۵/۴ < D$)	۸۳	۳۰/۱
جمع	۲۷۶	۱۰۰

تعیین میزان مهارت دانشجویان به منظور حضور اثربخش در فرایند جهانی‌شدن

به منظور سنجش میزان مهارت دانشجویان کشاورزی برای حضور اثربخش در فرایند جهانی‌شدن، با استناد به مطالعه ناوارو (۲۰۰۴) هفت مهارت اساسی (زبان انگلیسی،

مهارت‌های کاربرد رایانه و اینترنت، صلاحیت حرفه‌ای، مهارت تعاملی، مهارت ارتباطات، حل مسئله، و مهارت‌های کارآفرینی) در نظر گرفته شد و از دانشجویان خواسته شد میزان مهارت خود را در طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت از خیلی کم تا خیلی زیاد مشخص کنند. نتایج آن به شرح زیر در جدول شماره ۹ آمده است. همان‌طور که جدول نشان می‌دهد بیش از نیمی از پاسخگویان (۶۴/۱) از نظر مهارتی در سطح متوسط هستند. همچنین رتبه‌بندی میزان مهارت دانشجویان در هفت مهارت مورد سؤال نشان می‌دهد که بیشترین مهارت در کاربرد رایانه و اینترنت است و کمترین مهارت‌ها در خلاقیت و کارآفرینی، زبان انگلیسی، و حل مسئله (جدول شماره ۱۰).

جدول شماره ۹. توزیع دانشجویان بر اساس نمره مهارت (واحد: نفر)

میزان مهارت	فراوانی	درصد
A کم ($7 \leq A \leq 18$)	۴۷	۱۷
B متوسط ($19 \leq B \leq 28$)	۱۷۷	۶۴/۱
C زیاد ($29 \leq C \leq 35$)	۵۲	۱۸/۹
جمع	۲۷۶	۱۰۰

جدول شماره ۱۰. اولویت‌بندی میزان مهارت دانشجویان

رتبه	انحراف معیار	میانگین*	انواع مهارت‌ها
۱	۰/۹۹	۳/۵۶	مهارت‌های کاربرد رایانه و اینترنت
۲	۱/۰۶	۳/۴۶	مهارت تعاملی (رهبری، مدیریت، کار گروهی و غیره)
۳	۱/۰۰	۳/۴۰	مهارت ارتباطات (گوش دادن، زبان اشاره، ارائه دادن، نویسندگی حرفه‌ای و غیره)
۴	۱/۰۳	۳/۳۵	صلاحیت حرفه‌ای (رشته تخصصی)
۵	۱/۱۳	۳/۳۱	حل مسئله، تفکر انتقادی و مهارت‌های تجزیه و تحلیل
۶	۱/۲۲	۳/۱۶	تسلط بر زبان انگلیسی
۷	۱/۱۴	۲/۹۴	مهارت‌های خلاقیت و کارآفرینی

* ۱= خیلی کم، ۲= کم، ۳= تاحدودی، ۴= زیاد، ۵= خیلی زیاد

تعیین شایستگی دانشجویان کشاورزی به منظور ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن
 فیلیپوت و همکاران (۲۰۰۲) شایستگی را به عنوان ترکیبی از مهارت‌ها، دانش و نگرش‌های مورد نیاز برای انجام یک نقش به گونه‌ای اثربخش تعریف می‌کنند. در تحقیق حاضر نیز با استناد به همین تعریف، نمره شایستگی هر دانشجو، از حاصل جمع نمرات کسب‌شده در ۳ بخش دانش، نگرش و مهارت به دست آمد و در طیف ۲۹۵-۲۵۹ قرار گرفت. نتایج نشان داد که بالاترین نمره کسب‌شده ۲۱۴ و پایین‌ترین ۱۱۸ است. میانگین و انحراف معیار نمرات شایستگی نیز به ترتیب عبارتند از: ۱۶۱/۷۳ و ۱۷/۱۹. برای آسانی بیشتر، نمرات شایستگی دانشجویان در ۵ دسته خلاصه شد که نتایج آن در جدول شماره ۱۱ آمده است. مشاهده می‌شود که تقریباً دوسوم (۶۴/۹ درصد) افراد از شایستگی متوسطی برخوردار بوده و شایستگی یک‌سوم (۳۱/۹ درصد) آنها در سطح کم برآورد شده است.

جدول شماره ۱۱. شایستگی دانشجویان کشاورزی (واحد: نفر)

درصد	فراوانی	شایستگی	دسته بندی نمرات
۰	۰	خیلی کم	۵۹-۱۰۶
۳۱/۹	۸۸	کم	۱۰۷-۱۵۳
۶۴/۹	۱۷۹	متوسط	۱۵۴-۲۰۰
۳/۲	۴	زیاد	۲۰۱-۲۴۷
۰	۰	خیلی زیاد	۲۴۸-۲۹۵
۱۰۰	۲۷۶	جمع	

همبستگی متغیر وابسته تحقیق (شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن) و سایر متغیرها

به منظور اجرای آزمون همبستگی میان متغیرهای مورد مطالعه، با توجه به نوع مقیاس متغیرهای مورد بررسی، از ضرایب همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد رابطه متغیرهای علاقه ($r = 0/258$)، سابقه مشارکت ($r = 0/318$) و میزان اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان ($r = 0/250$) با میزان شایستگی دانشجویان در سطح یک درصد معنی دار است؛ به طوری که با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت بین علاقه، سابقه

مشارکت، و میزان اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان با میزان شایستگی آنها جهت ورود به بازار کار رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد، درحالی‌که متغیرهای سن ($t=0/150$) و پایه تحصیلی ($rs=0/150$) با متغیر تحقیق (شایستگی دانشجویان) در سطح ۵ درصد معنی‌دار است؛ یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان قضاوت نمود که بین سن و پایه تحصیلی با میزان شایستگی دانشجویان جهت ورود به بازار کار رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. بین میزان درآمد ماهیانه خانواده و سابقه استفاده از پست الکترونیکی با شایستگی دانشجویان جهت ورود به بازار کار، رابطه معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۱۲).

جدول شماره ۱۲. ضرایب همبستگی متغیرهای مستقل با متغیر وابسته (شایستگی دانشجویان)

متغیر مستقل	ضریب همبستگی پیرسون (r)	سطح معنی‌داری
سن	۰/۱۵۰*	۰/۰۱۳
درآمد ماهیانه خانواده	۰/۰۲۶	۰/۷۲۴
سابقه استفاده از رایانامه (e-mail)	۰/۰۷۰	۰/۲۵۰
پایه تحصیلی (RS)	۰/۱۵۰*	۰/۰۱۳
علاقه	۰/۲۵۸***	۰/۰۰۰
سابقه مشارکت	۰/۳۱۸***	۰/۰۰۰
میزان اهمیت مسائل بین‌المللی	۰/۲۵۰**	۰/۰۰۰

* $p < 0/05$ ** $p < 0/01$

مدل پیش‌بینی‌کننده شایستگی دانشجویان به منظور ورود به بازار کار کشاورزی در عصر جهانی شدن

برای پیش‌بینی عوامل تأثیرگذار بر متغیر وابسته تحقیق (شایستگی دانشجویان جهت ورود به بازار کار کشاورزی در عصر جهانی شدن) از رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شده است. تحلیل رگرسیونی نشان داد که ۴۲/۶ درصد ($R^2 = 0/426$) از تغییرات متغیر شایستگی دانشجویان جهت ورود به بازار کار جهانی از طریق متغیرهای «میزان مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی، میزان اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه آنها، پایه تحصیلی، علاقه به مسائل و فعالیت‌های بین‌المللی، و در نهایت جنسیت» تبیین می‌شود

عوامل مؤثر بر توانمندی دانشجویان... / ۱۶۹

(جدول ۱۳). شایان ذکر است که متغیر جنسیت به صورت متغیر مجازی داده‌پردازی و وارد تحلیل شد. با توجه به جدول شماره ۱۳، بر اساس نتایج حاصل از ضرایب Beta می‌توان نتیجه گرفت که متغیر مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی ($\beta = 0/345$) بیش از سایر متغیرها بر شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار تأثیر گذاشته است و پس از آن متغیرهای میزان اهمیت ($\beta = 0/297$)، علاقه ($\beta = 0/159$)، پایه تحصیلی ($\beta = 0/134$)، و جنسیت ($\beta = 0/092$) بیشترین تأثیر را دارند.

بدین ترتیب با توجه به یافته‌های جدول ۱۳، دو معادله پیش‌بینی‌کننده به شرح زیر می‌توان نوشت:

۱. مدل پیش‌بینی‌کننده شایستگی دانشجویان دختر به منظور ورود به بازار کار کشاورزی در عصر جهانی شدن

$$Y_1 = 113.89 + 0.563 (X_1) + 0.342 (X_2) + 2.013 (X_3) + 0.258 (X_4)$$

۲. مدل پیش‌بینی‌کننده شایستگی دانشجویان پسر به منظور ورود به بازار کار کشاورزی در عصر جهانی شدن

$$Y_2 = 114.352 + 0.563 (X_1) + 0.342 (X_2) + 2.013 (X_3) + 0.258 (X_4)$$

جدول شماره ۱۳. رگرسیون گام‌به‌گام به منظور پیش‌بینی عوامل تأثیرگذار بر شایستگی دانشجویان

Sig	t	Beta	B	متغیر
۰/۰۰۰	۱۴/۸۲۴	----	۱۱۳/۸۹	عرض از مبدأ
۰/۰۰۰	۶/۰۸۱	۰/۳۴۵	۰/۵۶۳	مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی X_1
۰/۰۱۱	۲/۷۵۲	۰/۲۹۷	۰/۳۴۲	اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان X_2
۰/۰۱۳	۲/۵۶۱	۰/۱۳۴	۲/۰۱۳	پایه تحصیلی X_3
۰/۰۱۰	۲/۴۳۷	۰/۱۵۹	۰/۲۵۸	علاقه به فعالیت‌های بین‌المللی X_4
۰/۰۳۴	۰/۷۳۱	۰/۰۹۲	۰/۴۶۲	جنسیت X_5
F = ۱۹/۰۸۳ R ² = ۰/۴۲۶			Sig F = ۰/۰۰۰ R = ۰/۶۵۳	

نتیجه‌گیری و بحث

نتایج تحقیق نشان می‌دهد شایستگی حدود دوسوم از دانشجویان (۶۴/۹ درصد) در حد متوسط بوده و یک‌سوم آنها (۳۱/۹ درصد) از شایستگی کمی برخوردارند. با توجه به تعریف توانمندی در تحقیق حاضر که عبارت است از «ترکیبی از مهارت‌ها، دانش و نگرش‌های مورد نیاز برای انجام یک نقش به گونه‌ای اثربخش» ضروری به نظر می‌رسد که مشخص شود در هر حیطه (نگرش، دانش و مهارت) وضعیت چگونه است و کدام حیطه‌ها احتیاج به تقویت و سرمایه‌گذاری بیشتر دارد.

یافته‌های حاصل از سنجش نگرش در تأیید یافته‌های برخی مطالعات (Wingenbach, Boyd, Linder, Arispe & Haba, 2003) نشان می‌دهند که بیش از ۷۰ درصد پاسخگویان دارای نگرشی مثبت و یا نسبتاً مثبت نسبت به جهانی‌شدن، تعاملات بین‌المللی و مسائل کشاورزی جهانی هستند.

یافته‌های سنجش دانش نشان می‌دهد دانش بیش از ۶۰ درصد از دانشجویان در حد کم یا خیلی کم است که همسو با مطالعات (Wingenbach, Boyd, Linder, Arispe & Haba, 2003; Radhakrishna & Dominguez, 1999; Harder & Bruening, 2008; Irani, Place & Friedel, 2005; Mamontova & Bruening, 2005) است. همچنین یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد کمترین دانش در زمینه «آشنایی با سازمان‌های جهانی مانند سازمان تجارت جهانی، سازمان کشاورزی و غذا، و غیره»، «تأثیرات عضویت در سازمان تجارت جهانی بر بخش کشاورزی»، و «آگاهی از فرهنگ سایر کشورها و اثرات آن بر بخش کشاورزی» است.

نتایج حاصل از بررسی میزان مهارت‌های مورد نیاز دانشجویان برای حضور اثربخش در عصر جهانی‌شدن نیز نشان می‌دهد به‌طورکلی مهارت دانشجویان در هر هفت مهارت در حد متوسط است. کمترین میزان مهارت‌ها مربوط به مهارت خلاقیت و کارآفرینی، زبان انگلیسی و حل مسئله است و بیشترین میزان مهارت مربوط به مهارت‌های کاربرد رایانه و اینترنت است.

با توجه به یافته‌های مذکور می‌توان نتیجه گرفت که به علت پایین بودن نمرات دانش نسبت به دو حیطه دیگر، باید بیشترین توجه را در این زمینه معطوف کرد و در ارتقای حیطه دانشی دانشجویان سعی شود. پس از آن حیطه مهارت و در نهایت حیطه نگرش نیازمند توجه بیشتر می‌باشد.

نتایج بررسی علاقه دانشجویان به مسائل و فعالیت‌های بین‌المللی و مشارکت آنها در این فعالیت‌ها نشان می‌دهد که میزان علاقه دانشجویان به مسائل و فعالیت‌های بین‌المللی در کل در سطح بالایی است. تقریباً ۶۸ درصد از افراد دارای علاقه زیاد یا خیلی زیاد هستند که همسو با نتایج مطالعات پیشین (Harder & Bruening, 2008; Irani, Place & Friedel, 2005; Mamontova & Bruening, 2005) است اما یافته‌های حاصل از سنجش مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های بین‌المللی خلاف این امر را نشان می‌دهد؛ به طوری که ۷۵ درصد افراد مشارکتی در حد کم یا خیلی کم دارند.

نتایج حاصل از آزمون همبستگی نشان می‌دهد بین «علاقه دانشجویان به مسائل و فعالیت‌های بین‌المللی» ($r=0/258$)، «مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی» ($r=0/318$)، «میزان اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان» ($r=0/250$)، «سن» ($r=0/150$) و «پایه تحصیلی» ($rs=0/150$) با «شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار در عصر جهانی شدن» رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام نیز نشان داد ۴۲/۶ درصد از تغییرات متغیر شایستگی توسط متغیرهای «میزان مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی، میزان اهمیت مسائل بین‌المللی از دیدگاه دانشجویان، پایه تحصیلی، علاقه به مسائل و فعالیت‌های بین‌المللی و جنسیت» تبیین می‌شود. بر اساس نتایج حاصل از ضرایب Beta می‌توان نتیجه گرفت که متغیر مشارکت در فعالیت‌های بین‌المللی ($\beta = 0/345$) بیش از سایر متغیرها بر شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار تأثیر گذاشته که با مطالعات (Carey & Bruening, 2002; Tritz & Martin, 1997; Younes & Asay, 2003; Zhia & Scheer, 2002) همسوست و پس از آن متغیرهای میزان اهمیت ($\beta = 0/297$)، علاقه ($\beta = 0/159$)، پایه تحصیلی ($\beta = 0/134$)، و جنسیت ($\beta = 0/092$) بیشترین تأثیر را دارند.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

۱. یافته‌های تحقیق (جدول شماره ۶) نشان می‌دهد که دانش بیش از ۶۰ درصد از دانشجویان در حد کم یا خیلی کم است و مقایسه توانمندی در سه حیطه دانش، نگرش و مهارت نشان داد که حیطه دانش نیازمند سرمایه‌گذاری و کار بیشتر است لذا پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

❖ ارائه واحدهای درسی در قالب دروس عمومی یا اختیاری، منطبق با اولویت‌بندی نیازهای آموزشی اشاره شده در جدول شماره ۷ از قبیل آشنایی با سازمان‌های جهانی (سازمان تجارت جهانی، سازمان کشاورزی و غذا، وغیره)، آگاهی از تأثیرات عضویت در سازمان تجارت جهانی بر بخش کشاورزی، شناسایی کشورهای رقابت‌کننده با ایران در مهم‌ترین محصولات تولیدی کشور، آگاهی از وضعیت کنونی ایران در عرصه رقابت‌های جهانی در بخش کشاورزی، آگاهی در مورد صنایع کشاورزی کشور و ارتباط آن با تجارت جهانی، آگاهی از نظام‌های تولید و بازاریابی در سایر کشورها وغیره؛

❖ تجهیز کتابخانه دانشکده‌های کشاورزی به کتاب‌ها و مجله‌هایی در زمینه موضوعات و مسائل کشاورزی بین‌الملل، تجارت جهانی، اصول و فنون مذاکرات بین‌المللی، سازمان‌های بین‌المللی وغیره؛

❖ استفاده از رسانه‌های آموزشی رایانه‌محور؛ برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در سطح دانشگاه؛ تشویق دانشجویان به انجام تحقیقاتی درباره فرهنگ، اقتصاد، محصولات تولیدی، روش‌های تولید و بازاریابی سایر کشورها و مقایسه آنها در کلاس که مستلزم در نظر گرفتن بودجه کافی در وزارت علوم برای تجهیز کلاس‌ها به رایانه، ویدئو پروژکتور وغیره است.

۲. نتایج تحقیق (جدول شماره ۹) نشان می‌دهد به‌طور کلی دانشجویان در حیطه مهارتی در سطح متوسط هستند. مقایسه توانمندی نیز نشان می‌دهد پس از حیطه دانش، در دومین اولویت آموزشی قرار دارد. همچنین جدول شماره ۱۰ نشان می‌دهد کمترین مهارت‌ها مربوط به مهارت خلاقیت و کارآفرینی، زبان انگلیسی، و حل مسئله است؛ لذا پیشنهادهای زیر مطرح می‌شود:

❖ در نظر گرفتن واحدهای درسی خلاقیت و کارآفرینی در قالب دروس عمومی یا اختیاری، برگزاری مستمر دوره‌های آموزش خلاقیت و کارآفرینی در فعالیتهای فوق برنامه دانشکده‌های کشاورزی و همچنین ایجاد مراکز کارآفرینی در دانشگاه. خوشبختانه در حال حاضر مراکز کارآفرینی در همه دانشگاه‌های کشور فعال بوده و تلاش می‌کنند تا با ارائه دوره‌های آموزشی تکمیلی به توسعه فرهنگ کارآفرینی در زمینه‌های مرتبط کمک کنند. همچنین در برخی دانشگاه‌ها ارائه درس کارآفرینی در قالب برنامه درسی رشته‌های مختلف مورد توجه قرار گرفته یا بعضاً اجرا شده که باید در توسعه روزافزون این‌گونه فعالیتهای و اجرایی نمودن آن در کلیه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های کشاورزی تلاش شود؛

❖ ارائه دروس به زبان انگلیسی در واحدهای تخصصی و یا افزایش تعداد واحدهای درسی آموزش زبان انگلیسی و استفاده از منابع لاتین موجود؛

❖ گسترش استفاده از روش‌های حل مسئله و به چالش کشیدن برخی موضوعات در کلاس و پژوهش محور کردن آموزش که نیازمند در اختیار گذاشتن بودجه پژوهشی لازم در این زمینه است.

۳. ارتقای نگرش دانشجویان درباره جهانی شدن، مسائل بین‌المللی و ضرورت تعاملات بین‌المللی از طریق:

❖ تلفیق مباحث بین‌المللی در متون درسی به منظور درگیر کردن مداوم دانشجویان با این موضوعات و درخواست راهکار از آنها برای حل مسائل موجود؛

❖ در نهایت همان‌طور که نتایج حاصل از ضرایب Beta در تحلیل رگرسیون نشان داد، متغیر مشارکت در فعالیتهای بین‌المللی ($\beta = 0.345$) بیش از سایر متغیرها بر شایستگی دانشجویان کشاورزی جهت ورود به بازار کار تأثیر گذاشته است. لذا بین‌المللی کردن محیط آموزشی (تبادل دانشجو، تبادل استاد، استفاده از سخنرانان میهمان از سایر کشورها، برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کشاورزی در سطح دانشکده‌های کشاورزی و غیره) به منظور افزایش مشارکت دانشجویان در فعالیتهای بین‌المللی و در نتیجه ارتقای شایستگی آنها، پیشنهاد می‌شود.

۴. پیشنهاد دیگر موضوع‌های پژوهشی:

❖ انجام تحقیقی با هدف شناسایی موانع مشارکت دانشجویان در فعالیتهای بین‌المللی و بررسی علت اختلاف زیاد بین «علاقه دانشجویان به فعالیتهای بین‌المللی» و «سابقه مشارکت آنها در این فعالیتهای».

❖ انجام پژوهشی با هدف شناسایی مشوق‌ها و راهکارهای افزایش مشارکت دانشجویان در فعالیتهای بین‌المللی.

منابع

امیر تیموری، سمیه و خلیلیان، صادق (۱۳۸۶) «رشد بهره‌وری کل عوامل تولید در بخش کشاورزی ایران و چشم‌انداز آن در برنامه چهارم توسعه»، فصلنامه علمی - پژوهشی اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال پانزدهم، شماره ۵۹، صص ۳۷-۵۲.

بیدآباد، بیژن و طبری، فتحیه (۱۳۸۴) سازمان تجارت جهانی و الحاق ایران، قابل دسترس در:

<http://shahrestani.ir/weblog/2009/05/wto.html>

حسینی، محمود و اسکندری، فرزاد (۱۳۸۵) «نقش آموزش عالی کشاورزی در توسعه کارآفرینی در بخش کشاورزی ایران»، چکیده مقالات همایش علمی آموزش کشاورزی کشور، کرج: نشر آموزش کشاورزی - دفتر خدمات تکنولوژی آموزشی، صفحه ۹.

رمضان‌پور، اسماعیل (۱۳۸۳) «جهانی‌شدن اقتصاد و اثرات آن روی اشتغال»، تحقیقات اقتصادی، شماره ۸۶، صص ۱۷۸-۱۵۵.

صدیقی، حسن و درویش‌نیا، اصغر (۱۳۸۱) «بررسی میزان موفقیت شرکت‌های تعاونی تولید روستایی استان مازندران». مجله علوم کشاورزی ایران، جلد ۳۲، شماره ۲.

طالبی، فضل‌الله (۱۳۸۵) «مدیریت استراتژیک با هدف کارآفرینی در آموزش بخش کشاورزی»، چکیده مقالات همایش علمی آموزش کشاورزی کشور، کرج: نشر آموزش کشاورزی - دفتر خدمات تکنولوژی آموزشی، صفحه ۵۳.

عزیزی، نعمت‌الله (۱۳۸۳) «آموزش و پرورش و بازار کار: آماده‌سازی جوانان با صلاحیت‌ها و مهارت‌های اساسی»، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره بیستم، شماره اول، ۷۰-۵۸.

قریب، حسین (۱۳۸۰) «جهانی‌شدن و چالش‌های امنیتی جمهوری اسلامی ایران»، ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی، سال پانزدهم، شماره ۱۱ و ۱۲، صص ۳۲-۵۶.

مهرعلیزاده، یدالله (۱۳۸۶) جهانی‌شدن و نظام‌های آموزشی با تأکید بر کشور ایران، اهواز: انتشارات رشش.

نصیری، پروانه (۱۳۸۲) «اثرات بلندمدت و کوتاه‌مدت متغیرهای کلان بر بخش کشاورزی (۷۸-۱۳۵۰)»، مجموعه مقالات اولین همایش کشاورزی و توسعه ملی، جلد دوم، تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی، مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی.

Bruening, H. T., & Shao, X., (2004) "Experiences Needed for Students Taking International Agricultural Courses", *AIAEE 20th Annual Conference Proceedings*, Dublin, Irland, PP. 264-272.

Borich, G. D., (1980) "A needs assessment model for conducting follow-up studies," *The Journal of Teacher Education*, 31 (3), pp. 39-42.

Carey, H. A., & Bruening, T. H., (2002) "An international agricultural course with an International experience", *Proceeding of the 18th Annual Conference of the*

- Association for International and Agricultural and Extension Education, Durban, South Africa.
- Carnoy, M., (1999) *Globalization and Educational Reform, What Planner Need to Know*, Paris: UNESCO.
- Friedel, C., Irani, T., & Place, T. N., (2005) "How Do Students of Agriculture Perceive Globalization and International Involvement?", *AIAEE 21st Annual Conference Proceedings*, San Antonio, TX, pp. 335-346.
- Halak, J., (1998) "Education and Globalization", E. P., *Newsletter*, No 2.
- Harder, C. W., & Bruening, H. T., (2008) "Determining Changes in Students' Perceptions towards Participating in International Activities after Watching On-line Videos", *AIAEE 24th Annual Conference Proceedings*, E. A. R. T. H., Costa Rica, pp. 236-245.
- Irani, T., Place, T. N., & Friedel, C., (2005) "Attitudes, Perceptions, Barriers toward International Involvement among College of Agriculture and Life Science Students", *AIAEE 21st Annual Conference Proceedings*, San Antonio, TX, pp. 347-356.
- Knight, J., & de Wit, H., (1997) "Internationalization of higher education in Asia Pacific countries, *European Association for International Education*, Amsterdam, Netherlands. pp. 5-19.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., (1970) "Determining sample size for research activities", *Educational and Psychological Measurement*, 30, p. 608.
- Mamontova, N. N., & Bruening, H. T., (2005) "Undergraduate Students Perception of Internationalization and International Involvement Activities", *AIAEE 21st Annual Conference Proceedings*, San Antonio, TX, pp. 324-333.
- Navarro, M., (2004) "Analysis of factors affecting participation of faculty and choice of strategies for the internationalization of the undergraduate agricultural curriculum: The case in two land grant universities, *A dissertation Submitted to Texas A&M University in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy*, p. 279.
- Philpot, A., Devill, R., Parr, J., & Nixon, B., (2002) "leadership competency models", *Healthcare Quarterly*, 6 (1), pp. 42-45.
- Radhakrishna, R. B., Dominguez, D., (1999) "Global awareness and understanding of Governor school scholars: A four-year study", *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 6 (3), pp. 19-25.
- Tritz, J. A., & Martin, R. A., (1997) "The collegiate international experience: Criteria for Successful experience abroad programs", *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 4 (2), pp. 51-57.
- Wingenbach, G. J., Boyd, B. L., Linder, J. R., Arispe, S., & Haba, S., (2003) "Students Knowledge and Attitudes about International Agricultural Issues", *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 10 (3), pp. 25-35.

عوامل مؤثر بر توانمندی دانشجویان... / ۱۷۷

Younes, M. N. & Asay, S. M., (2003) "The world as a classroom: the impact of international study experiences on college students," *College Teaching*, 51 (4), pp. 141-147.

Zhai, L., & Scheer, S. D., (2002) "Influence of international study abroad programs on agricultural college students," *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 9 (3), pp. 23-29.